

۱۰۹۵۷۷

شماره: .....

تاریخ: ۱۴۰۳ / ۴ / ۲۲

ساعت: .....

طبقه‌بندی: .....

فورت: .....

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالی

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ»

«بخش نامه بودجه سال ۱۴۰۳ به کلیه دستگاه‌های اجرایی»

با اتکال به خداوند متعال، در راستای تحقق سیاست‌های برنامه هفتم توسعه کشور مبنی بر پیشرفت اقتصادی توأم با عدالت، ایجاد ثبات در سطح عمومی قیمت‌ها، افزایش بهره‌وری کل عوامل تولید، اصلاح ساختار بودجه، تحول در نظام مالیاتی، استقرار نظام جامع تأمین اجتماعی، تأمین امنیت غذایی، اجرای طرح‌های پیشران ملی، فعال‌سازی مزیت‌های جغرافیایی سیاسی، تحکیم نهاد خانواده و افزایش جمعیت و تقویت رویکرد اقتصادمحور در سیاست خارجی، رویکردهای کلان و خط مشی‌های تدوین بودجه سال ۱۴۰۳ با مضمون «رشد اقتصادی عدالت‌محور مبتنی بر مردمی‌سازی اقتصاد» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

۱- تحلیل شرایط اقتصاد کلان

رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۲۱ و با کنترل همه‌گیری به ۶,۳ درصد رسید، اما آغاز بحران اوکراین در سال ۲۰۲۲ این نرخ را به ۳,۴ درصد تقلیل داد. پیش‌بینی می‌شود با تداوم اثرات بحران، نرخ رشد اقتصاد دنیا در سال ۲۰۲۳ سیر نزولی خود را ادامه دهد و به ۲,۸ درصد برسد. با این حال با فروکش کردن تدریجی آثار بحران اوکراین انتظار می‌رود در سال ۲۰۲۴ رشد اقتصادی جهان با افزایش اندک به ۳ درصد برسد. از سوی دیگر، شرایط خاص حاکم بر اقتصاد جهانی، موجب بروز نرخ‌های نسبتاً بالای تورم در سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ شد که با کنترل جهانی قیمت انرژی و اتخاذ سیاست‌های مهار تورم در کشورها، این نرخ، روندی کاهشی را آغاز کرد. پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۲۳ نرخ تورم به حدود ۷ درصد و در سال ۲۰۲۴ به ۴,۹ درصد برسد. با این حال، تحولات بخش تقاضا در اقتصاد چین، آینده جنگ اوکراین و روند سایر تحولات جغرافیای سیاسی جهانی در تعیین سمت‌وسوی قیمت‌ها موثر خواهد بود.

با توجه به تاکید دولت بر دیپلماسی منطقه‌ای، تحولات اقتصادی منطقه از جایگاه مهمی برخوردار است. علی‌رغم بهبود نسبی اقتصاد منطقه جنوب غرب آسیا و آسیای مرکزی در سال ۲۰۲۲ که عمدتاً ناشی از افزایش قیمت نفت بود و رشد اقتصادی منطقه را به ۵/۴ درصد رساند، پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ از رشد اقتصادی این منطقه کاسته شود و به ترتیب به ۲,۵ و ۳,۲ درصد برسد. بر این اساس، اتخاذ

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

شماره: ۱۰۹۵۲۷

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۰۲

ماعت:

طبقه بندی:

فوریت:

۱۳-۲- فعال سازی ظرفیت های مردمی در اقتصاد

برای دستیابی به رشد اقتصادی مبتنی بر فعال سازی ظرفیت های مردمی در اقتصاد و جذب سرمایه های داخلی، دولت نسبت به اهرم سازی منابع خود برای تکمیل زنجیره ارزش صنایع معدنی و پتروشیمی با رعایت ملاحظات سند ملی آمایش سرزمین و اعطای تضامین لازم به سرمایه گذاران بخش خصوصی در جهت اطمینان بخشی به بخش خصوصی و بهره برداری از طرح های مشارکتی اقدام می کند.

۳- رویکردهای اجرایی تدوین و آماده سازی لایحه بودجه ۱۴۰۳

لایحه بودجه در سال ۱۴۰۳ به صورت دومارحله ای و برنامه محور در چارچوب بودجه ریزی مبتنی بر عملکرد تدوین و تقدیم مجلس شورای اسلامی می شود. در اول آبان ماه کلیات لایحه بودجه مشتمل بر برنامه و بودجه دو سالانه دولت بر اساس اهداف، برنامه ها و شاخص های کلان به همراه ماده واحده (احکام بودجه)، جداول کلان سالانه شامل منابع و مصارف بودجه عمومی و گزارش بودجه شرکت های دولتی تنظیم و جهت تصویب به مجلس شورای تقدیم می گردد. پس از اتمام رسیدگی و تایید شورای نگهبان، مصوبه مجلس به دولت ابلاغ می شود. دولت در مرحله دوم، ظرف مدت ده روز جداول تفصیلی بودجه شامل سند برنامه و بودجه دوسالانه دستگاه های اصلی مطابق قانون اصلاح ماده ۱۸۰ تا ۱۸۲ آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی به انضمام سنجه های ارزیابی برنامه ها و جداول کلان استانی در سقف مصوب در مرحله اول و بودجه شرکت های دولتی را برای تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه می نماید.

در اجرای ابلاغیه مقام معظم رهبری در بند سوم سیاست های کلی برنامه هفتم توسعه، دستگاه های اجرایی موظفند در خصوص اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای با تایید سازمان نسبت به ساماندهی و تعیین تکلیف طرح های عمرانی نیمه تمام اقدام نمایند. در این راستا، ضروری است دستگاه های اجرایی، کلیه طرح ها و پروژه های فاقد مجوز ماده ۲۳ را از فهرست طرح های پیشنهادی حذف نمایند. در سال ۱۴۰۳، تامین اعتبار برای کلیه طرح های تملک دارایی سرمایه ای در سایر جداول بودجه از جمله جدول متفرقه منوط به اخذ مجوز ماده ۲۳ و انتقال به پیوست یک می باشد. دستگاه های اجرایی موظفند در پیش بینی اعتبارات طرح های مهم، قابل افتتاح و بهره برداری را در اولویت قرار دهند. همچنین دستگاه های اجرایی موظفند در مورد طرح های تملک دارایی سرمایه ای غیرمستمر با عمر بیش از ۵ سال و پیشرفت کمتر از ۲۰ درصد، طرح های فاقد عملکرد

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

شماره: ۱۰۹۵۷۷

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۲

ماعت:

طبقه بندی:

فوریت:

در دو سال اخیر و نیز طرح‌های غیرمستمر با عمر بیش از ۴۰ سال، دلایل خود را همراه با پیشنهادهای اصلاحی به سازمان ارائه نمایند. با توجه به محدودیت منابع عمومی دولت، دستگاه‌های اجرایی موظفند نسبت به ارائه پیشنهاد در مورد شیوه‌های جدید تامین مالی طرح‌های اولویت‌دار از طریق روش‌های مشارکت عمومی- خصوصی، استفاده از تسهیلات، بازار سرمایه، منابع مالی خارجی یا از محل مولدسازی دارایی‌های خود اقدام و موارد را برای تصمیم‌گیری به سازمان ارائه نمایند.

همچنین نظر به اینکه سال ۱۴۰۳ سال ابتدایی برنامه هفتم توسعه است کلیه دستگاه‌های اجرایی در اعلام مانده تعهدات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، فهرس بهای سال ۱۴۰۲ را مدنظر قرار دهند. دستگاه‌های اجرایی موظفند مطابق شیوه‌نامه و برنامه زمان‌بندی اعلامی سازمان نسبت به ارائه برخط تعهدات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که از محل منابع عمومی یا اختصاصی یا داخلی تامین مالی می‌شوند به سازمان برنامه و بودجه کشور اقدام نمایند.

کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند هزینه‌های فرابودجه‌ای را احصاء و مطابق پیوست این بخشنامه به سازمان اعلام نمایند. همچنین به منظور تدوین پیوست تسهیلات بانکی در اجرای بند سوم سیاست‌های کلی برنامه هفتم، دستگاه‌های اجرایی موظفند عملکرد و پیش بینی تسهیلات پرداختی شبکه بانکی (بابت قوانینی از جمله ماده ۵۶ قانون الحاق و ماده ۶۲ قانون محاسبات عمومی و سایر قوانین موضوعه) در اجرای قوانین بودجه سنواتی از جمله تسهیلات تکلیفی اعطایی به بخش‌های مختلف و مناطق را تهیه و در چارچوب ابلاغی به سازمان ارائه نمایند تا در پیوست بودجه به همراه نحوه و میزان تادیه بدهی‌های بر عهده دولت بابت این تکالیف درج گردد. همچنین برآورد سقف تسهیلات بانکی تکلیفی یا تحت تضمین دولت باید در چارچوب برنامه کنترل تورم بانک مرکزی، تا پایان شهریور ماه توسط بانک مرکزی تهیه و به تصویب شورای پول و اعتبار برسد تا مبنای تنظیم پیوست تسهیلات بانکی دولت قرار گیرد.

تمامی دستگاه‌های اجرایی مکلفند بر اساس اسناد بالادستی نظیر قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و سند تحول دولت و سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه، پیشنهادهای بودجه‌ای خود را تهیه و از ارائه احکام جدید یا پیشنهاد اصلاح یا تغییر در قوانین دائمی خودداری نمایند. تنها در موارد ضروری، کسب منابع درآمدی

شماره: ۱۰۹۵۷۷

تاریخ: ۱۴۰۲ / ۴ / ۲۲

ساعت: .....

طبقه بندی: .....

فورت: .....

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

جدید و یا ساماندهی و مدیریت هزینه‌ها، احکام پیشنهادی خود را در چارچوب فرم‌های پیوست این بخشنامه به سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال نمایند.

۴- پیوست‌های بخشنامه بودجه

- ۱-۴- برنامه زمان‌بندی تهیه و تنظیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور
- ۲-۴- ضوابط مالی ناظر بر تنظیم بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور
- ۳-۴- دستورالعمل و فرم‌های تهیه و تدوین بودجه دستگاه‌های اجرایی بصورت دوسالانه
- ۴-۴- دستورالعمل بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد و برنامه عملیاتی دوسالانه
- ۵-۴- دستورالعمل تهیه و تنظیم بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت
- ۶-۴- دستورالعمل بازبینی هزینه‌ها و غربالگری پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
- ۷-۴- دستورالعمل تنظیم پیوست تسهیلات بانکی و هزینه‌های فرابودجه‌ای

سید ابراهیم رئیسی

رئیس

جمهوری اسلامی ایران

رییس جمهور

شماره: ۱۰۹۵۷۷

تاریخ: ۱۴۰۲ / ۶ / ۲۲

ساعت: .....

طبقه بندی: .....

فوریت: .....

رویکرد فعال در تعاملات منطقه‌ای و استفاده از ظرفیت پیمان‌های دو و چندجانبه منطقه‌ای برای جذب منابع و تقویت زنجیره‌های تولید ضروری به شمار می‌رود.

دولت سیزدهم در حالی اداره امور کشور را در دست گرفت که اقتصاد ایران برای قریب به یک دهه با مشکل رشد پایین اقتصادی و نوسانات شدید قیمتی مواجه بود. متوسط رشد اقتصادی در دهه ۱۳۹۰ کمتر از یک درصد بوده است. اقدام دولت سیزدهم در واکسیناسیون همه‌گانی و مهار بحران کرونا و در نتیجه راه‌اندازی مجدد کسب و کارها و بازگرداندن آرامش محیط شغلی، رونق فعالیت‌های اقتصادی را به دنبال داشت. به موازات این، اجرای سیاست‌های بازآفرینی رشد اقتصادی نظیر جلوگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی، تسهیل در احیای کارخانه‌ها و کسب و کارهای تعطیل شده، حمایت از صادرات غیرنفتی، تسهیل در واردات مواد اولیه و واسطه‌ای و دیپلماسی تجاری منطقه‌ای، باعث شده رشد اقتصادی کشور بهبود پیدا کند. رشد اقتصادی ۳,۳ درصدی ایران در سال ۱۳۹۹ در سال ۱۴۰۰ به ۴,۷۵ درصد و در سال ۱۴۰۱ به ۴,۸ درصد افزایش یافته است. در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹، متوسط رشد سالانه شاخص مقدار تولید صنعت، که ۰,۹ درصد بوده در حالی که این نرخ در دو سال اول دولت سیزدهم به ۵,۴ درصد رسیده است. شاخص تولید گروه «خودرو و قطعات» در دو ساله ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به طور متوسط سالانه ۱۹ درصد رشد داشته است. جهش صادرات نفت خام و میعانات گازی کشور و دستیابی به بالاترین میزان صادرات از سال ۱۳۹۷، از دیگر دستاوردهای دولت سیزدهم به شمار می‌رود. بهبود دیپلماسی تجاری و منطقه‌ای، عضویت در مجامع اقتصادی منطقه‌ای و تقویت جایگاه ایران در مجامع بین‌المللی بدون پذیرش محدودیت‌های ظالمانه، بیشترین افزایش در سطح دستمزد نیروی کار، تسهیل صدور مجوز کسب و کارها، آزادسازی وجوه بلوکه شده ایران در بانک‌های خارجی و آماده‌سازی زمین برای ساخت ۲,۵ میلیون مسکن نیز بخشی دیگر از خدمات دولت سیزدهم در تقویت رشد اقتصادی کشور است.

تورم سالانه در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ترتیب ۴۰,۲ و ۴۵,۸ درصد بوده است. جهش نرخ ارز و اثر آن بر افزایش قیمت کالاهای اساسی، اجرای طرح مردمی‌سازی یارانه‌ها، افزایش حداقل دستمزد و تغییر نرخ ارز مبنای محاسبه حقوق ورودی به نرخ سامانه معاملات الکترونیک ارز و همچنین تورم جهانی در نتیجه بروز جنگ اوکراین و اثر آن بر قیمت کالاهای اساسی وارداتی از عوامل این افزایش تورم به شمار می‌رود. دولت در این شرایط، کنترل رشد ترازنامه بانک‌ها و نیز ایجاد ثبات در بازار ارز را در دستور کار قرار داد. تداوم

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

شماره: ۱۰۹۵۷۷

تاریخ: ۱۴۰۲ / ۴ / ۲۲

ماعت:

طبقه بندی:

فوریت:

سیاست‌های ثبات بخش موجب شده است که نرخ تورم نقطه به نقطه مصرف‌کننده در خردادماه ۱۴۰۲، ۱۲ واحد درصد از تورم نقطه به نقطه اردیبهشت ماه کمتر شود. در تیر ماه نیز این رقم در مقایسه با خردادماه، ۳،۲ واحد درصد کاهش یافته است. با عنایت به سیاست‌گذاری دولت در مسیر مهار تورم، انتظار می‌رود، روند کاهشی تورم ادامه پیدا کند.

سرمایه‌گذاری به عنوان یکی از عوامل پایه‌ای و ظرفیت‌ساز تولید، طی دهه ۱۳۹۰ عملکرد مناسبی نداشته به طوری که متوسط رشد سالانه آن در دهه ۱۳۹۰ منفی بوده است. اما در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ رشد سرمایه‌گذاری مثبت شده و به ترتیب به ۴،۱ و ۲،۱ درصد رسیده است. علی‌رغم بهبود عملکرد سرمایه‌گذاری در دو سال گذشته کماکان میزان سرمایه‌گذاری در کشور رضایت‌بخش نیست، چرا که رشد موجودی سرمایه از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ بطور میانگین سالانه تنها ۰،۲ درصد بوده و به سختی استهلاک را جبران می‌کند. در شرایط کنونی از چالش‌های اصلی رشد اقتصادی، محدودیت تأمین مالی مورد نیاز برای تقویت سرمایه‌گذاری است. به منظور رفع چالش مذکور، علاوه بر هدایت اعتبارات و بهبود سازوکارهای نظام بانکی، استفاده از ظرفیت بازار سرمایه و استفاده مولد از ظرفیت صندوق توسعه ملی، لازم است با طراحی راهبرد مردمی‌سازی اقتصاد، از توان نهادهای عمومی غیردولتی، بخش خصوصی و تعاونی استفاده شود. مولدسازی سرمایه‌های خرد مردم در قالب کسب‌وکارهای کوچک و متوسط نیز از راهبردهای مکمل در این موضوع است. انتظار می‌رود با دیپلماسی اقتصادی تقویت شده در دولت سیزدهم، سرمایه‌گذاری خارجی نیز افزایش یابد و بخشی از این نیاز را جبران کند.

آمارهای بازار کار از کاهش نرخ بیکاری و تک‌رقمی ماندن آن، افزایش اشتغال خالص و بهبود نسبی نرخ مشارکت اقتصادی در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ و فصل اول سال ۱۴۰۲ حکایت می‌کند. در بهار ۱۴۰۲، نرخ بیکاری با کاهش ۱ واحد درصدی نسبت به فصل مشابه در سال قبل به ۸،۲ درصد، نرخ مشارکت با بهبود ۰،۳ واحد درصدی به ۴۱،۲ درصد رسیده است. از بهار ۱۴۰۱ تا بهار ۱۴۰۲ خالص اشتغال ایجاد شده ۷۲۸ هزار نفر بوده که ۳۳۴ هزار نفر از آن مربوط به بخش صنعت و ۳۹۴ هزار نفر آن مربوط به بخش خدمات است. به دلیل خشکسالی، شاغلین بخش کشاورزی اندکی کاهش یافته است. همزمانی کاهش نرخ بیکاری، افزایش اشتغال و افزایش نرخ مشارکت اقتصادی نشان‌دهنده بهبود شرایط اقتصادی در این بخش است. در بررسی‌های استانی آمار اشتغال در بهار ۱۴۰۲، نرخ بیکاری در ۱۸ استان زیر ۸ درصد و در ۲۴ استان تک‌رقمی است.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

شماره: ۱۰۹۵۷۷

تاریخ: ۱۴۰۲ / ۴ / ۲۲

موضوع: .....

طبقه بندی: .....

فوریت: .....

علی‌رغم کاهش نرخ بیکاری فارغ التحصیلان از ۱۳,۲ به ۱۲,۱، افزایش نرخ مشارکت زنان، کاهش نرخ بیکاری زنان و جوانان و افزایش نرخ شاغلین تمام وقت در بهار ۱۴۰۲ نسبت به بهار ۱۴۰۱، بازار کار کماکان با چالش‌ها و عدم تعادل‌هایی در ابعاد مختلف به ویژه در خصوص اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی مواجه است بطوری‌که در سال ۱۴۰۱ و سه ماهه اول ۱۴۰۲، حدود ۴۰ درصد از کل بیکاران، دارای تحصیلات عالی بوده‌اند. نرخ بیکاری زنان و جوانان ۱۸-۳۵ ساله نیز به ترتیب ۱۴,۸ و ۱۵,۵ درصد بوده است.

در سال ۱۴۰۱ منابع دولت به حدود ۱۵۴۹ هزار میلیارد تومان رسید. بدین ترتیب کل منابع نسبت به سال قبل ۴۳ درصد افزایش یافت. همچنین میزان مصارف کل بودجه عمومی دولت، به رقم ۱۵۷۷ هزار میلیارد تومان رسید و کل مصارف ۴۳ درصد بیش از سال ۱۴۰۰ شد. مالیات‌ها به عنوان پایدارترین جزء منابع دولت، حدود ۵۷ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش یافت و به ۴۷۲ هزار میلیارد تومان رسید. مالیات بر واردات نیز ۵۹ هزار میلیارد تومان عملکرد داشته است که تحقق ۷۵ درصدی را نشان می‌دهد. میزان درآمد حاصل از نفت و میعانات گازی، ۱,۷۶ برابر شده و به حدود ۴۱۰ هزار میلیارد تومان رسیده است.

در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ سهم اعتبارات هزینه‌ای از کل مصارف بودجه عمومی به ترتیب ۷۳,۳ و ۷۱,۷ بوده است که نشانگر نسبت بالای اعتبارات مذکور از کل مصارف بودجه عمومی است. اقلام اصلی اعتبارات هزینه‌ای، حقوق و دستمزد کارکنان و بازنشستگان و مستمری بگیران است که در سال ۱۴۰۱ تلاش شد تا به موقع تامین و پرداخت گردد. در سال ۱۴۰۱ پرداخت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حدود ۲۵۵ هزار میلیارد تومان بوده که نسبت به مدت مشابه سال ماقبل آن، ۸۱ درصد افزایش داشت که به معنی افزایش سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از ۱۲,۷ درصد مصارف بودجه عمومی به ۱۶,۸ درصد از مصارف بودجه عمومی است.

ضریب جینی در دهه ۱۳۹۰ روند صعودی داشته و از رقم ۰,۳۶ در سال ۱۳۹۲ به عدد ۰,۴ در سال ۱۳۹۹ رسیده است. سیاست‌های شوک قیمتی، جهش‌های ارزی، کاهش قدرت خرید دستمزدها، کاهش قدرت خرید یارانه‌ها و افزایش ارزش اسمی دارایی‌های سرمایه‌ای و درعین حال افزایش هزینه دارایی‌های سرمایه‌ای (از قبیل اجاره مسکن و سایر دارایی‌ها) از جمله دلایل این صعود بوده است. با شروع دولت سیزدهم و اجرای سیاست افزایش دستمزدها، افزایش سطح یارانه‌ها، تثبیت نرخ ارز و تقویت تولید، روند ضریب جینی را نزولی کرده است. پیش‌بینی می‌شود روند نزولی این شاخص تا پایان دولت سیزدهم تداوم یابد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

شماره: ۱۰۹۵۷۷

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۰۲

ماعت:

طبقه بندی:

فوریت:

در مجموع با فروکش کردن تدریجی آثار بحران‌های منطقه‌ای و جهانی پیش‌بینی می‌شود شاهد ثبات در نرخ رشد اقتصادی جهان و کاهش تورم در دو سال پیش‌رو باشیم. از سوی دیگر سیاست‌های اقتصادی دولت سیزدهم مبنی بر تعامل سازنده با کشورهای منطقه و جهان و تکیه بر ظرفیت‌های ملی و مردمی در اقتصاد، رشد اقتصادی بالاتری را نسبت به دهه ۱۳۹۰ به همراه داشته است. بر این اساس، انتظار می‌رود بودجه سال ۱۴۰۳ به عنوان طلیعه برنامه هفتم توسعه تضمین‌کننده حصول به رشد اقتصادی باثبات، تقویت عدالت اجتماعی و ارتقای بهره‌وری کلی عوامل تولید باشد.

۲- رویکردها و سیاست‌های کلان بودجه سال ۱۴۰۳

راهبرد دولت سیزدهم، تداوم برنامه ثبات اقتصادی و مهار تورم با محوریت کنترل نقدینگی، مدیریت بازار ارز و کنترل کسری بودجه و اصلاح ساختار بودجه است. لذا مهمترین هدف بودجه ۱۴۰۳، تقویت جریان تولید به‌عنوان مکمل سیاست ثبات اقتصادی خواهد بود. رویکرد دولت در این زمینه استفاده از ظرفیت بهبود بهره‌وری و استفاده از مشارکت مردمی است. ایجاد ثبات اقتصادی و تقویت عدالت اقتصادی با افزایش سطح سرمایه اجتماعی و اعتماد، به بهبود مشارکت مردمی می‌انجامد و سطح سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد و خود زمینه‌ساز تقویت جریان تولید در کشور خواهد شد. بر این اساس، رویکردها و سیاست‌های کلان بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور مبنی بر سیاست‌های ابلاغی برنامه هفتم توسعه به شرح زیر است:

۲-۱- افزایش نرخ رشد اقتصادی به منظور نیل به اهداف برنامه هفتم توسعه

- به‌منظور دستیابی به نرخ رشد اقتصادی هدف‌گذاری شده در سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه، دستگاه‌های دولتی مکلفند در تدوین برنامه‌های عملیاتی خود، تقویت موضوعات زیر را پیگیری نمایند:
- تقویت و حمایت از فعالیتهای اقتصادی اولویت‌دار و پیشران توسعه، استفاده موثر از سیاست تعرفه‌ای جهت تکمیل و توسعه زنجیره تولید، شناسایی و رفع گلوگاه‌های زیرساختی و نهادی در زنجیره فعالیتهای اقتصادی اولویت‌دار، هدایت منابع بودجه عمومی جهت رفع گلوگاه‌های رشد، هدایت حمایت‌ها و طرح‌های فناورانه با اولویت‌دهی بر نیازهای فعالیتهای اقتصادی اولویت‌دار.
- توسعه صادرات از طریق رفع موانع صادراتی، حمایت از صادرات خدمات فنی - مهندسی، تنوع کالاها و خدمات صادراتی کشور به ویژه محصولات با ارزش افزوده بیشتر، حمایت از ارتقای کیفیت محصولات

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

شماره: ۱۰۹۵۷۷

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۲

ساعت: .....

طبقه بندی: .....

فورت: .....

صادراتی و کسب استاندارد بین‌المللی محصولات صادراتی ایران، حمایت از صادرات به کشورهای جدید و ایجاد تنوع در شرکای تجاری، حمایت از شرکت‌های بزرگ زنجیره تأمین صادراتی، تلاش برای تقویت صادرات مبتنی بر فناوری، استفاده از ظرفیت دیپلماسی جهت توسعه صادرات به‌ویژه به کشورهای همسایه و تشویق و تسهیل در سیاست بازگشت ارز.

- تسهیل فضای کسب و کار از طریق شفاف‌سازی و تسهیل صدور مجوزها، اصلاح ساختار قیمت‌گذاری در زنجیره به‌ویژه در محصولات پایه و مواد اولیه.
- ارتقای بهره‌وری منابع از طریق انجام حمایت‌های حقوقی، مالی و قضایی از کارآفرینان و سرمایه‌گذاران غیردولتی، بسترسازی و حمایت موثر از تأمین مالی در زنجیره تولید و تأمین مواد اولیه و اصلاح فرایندهای اجرایی.

۲-۲- درج منابع و مصارف هدفمندکردن یارانه‌ها (تبصره ۱۴ قوانین بودجه سنواتی) در سقف

بودجه کل کشور

با هدف واقعی‌کردن منابع و مصارف دولت و احصا و شفاف‌سازی بدهی و تعهدات عمومی دولت و براساس اصل جامعیت بودجه، ضروری است کلیه منابع و مصارف دولت در لایحه بودجه کل کشور منعکس شود. در این راستا، سازمان برنامه و بودجه کشور، منابع و مصارف قانون هدفمندکردن یارانه‌ها موضوع تبصره ۱۴ قوانین بودجه سنوات گذشته را در ضمن بودجه سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها به عنوان یک شرکت دولتی درج می‌نماید.

۲-۳- گسترش شمول بودجه عمومی به تعهدات و تضامین (هزینه‌های فرابودجه‌ای سنوات گذشته)

در راستای احصا و شفاف‌سازی بدهی‌ها و تعهدات عمومی دولت و مدیریت و تأدیه بدهی‌ها و اجتناب از کسری پنهان بودجه، در تنظیم لایحه بودجه ۱۴۰۳، تهاترها و واگذاری‌ها بابت تأدیه دیون و تعهدات سررسید شده در سقف بودجه کل کشور لحاظ می‌شود. همچنین به منظور افزایش شفافیت بودجه، آن بخش از تعهدات جاری سالانه دولت که طبق رویه سنوات گذشته در سقف بودجه کل کشور به صورت نقدی، اسنادی یا تهاتری تأمین اعتبار نشده و به صورت تعهدی و از طریق افزایش بدهی تأمین مالی می‌شود در یک جدول جداگانه به همراه پیشنهاد اصلاح قوانین مربوطه ارائه می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

شماره: ۱۰۹۵۲۲

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۲

ماعت: .....

طبقه بندی: .....

فورت: .....

تمامی دستگاه‌های ذی‌ربط موظفند پیش‌بینی تعهدات و تضامین مربوط به حوزه وظایف و اختیارات خود را مطابق با جداول مربوط جهت اصلاح و درج در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور به سازمان برنامه و بودجه کشور ارائه نمایند.

۴-۲- مدیریت مالی عمومی با استفاده از بسترهای هوشمند و فناوریانه

با هدف اصلاح ساختار بودجه و ارتقاء نظارت و شفافیت در مالی عمومی و با عنایت به ضرورت مدیریت فعالانه، فسادگریز، شفاف و کارآمد مالی عمومی، به‌روزرسانی رویه‌های اجرایی و بسترهای فناوریانه بودجه‌ریزی، تلاش می‌شود اجرای بودجه و نظارت بر آن از طریق ایجاد نظام یکپارچه و هوشمند مدیریت مالی، در دستور کار دولت قرار گیرد. سازمان برنامه و بودجه با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و سایر دستگاه‌ها و وزارتخانه‌های ذی‌ربط تمهیدات لازم جهت ایجاد و توسعه این نظام را در بودجه ۱۴۰۳ پیش‌بینی می‌کند.

۵-۲- کاهش کسری تراز عملیاتی از طریق پوشش سهم بیشتری از اعتبارات هزینه‌ای از محل

افزایش درآمدهای عمومی

یکی از چالش‌های بودجه در سنوات اخیر عدم تامین منابع پایدار برای پوشش اعتبارات هزینه‌ای و تامین کسری تراز عملیاتی از محل واگذاری دارایی‌های مالی و سرمایه‌ای است. در سال ۱۴۰۳، تلاش می‌شود پرداخت‌های هزینه‌ای جدید در صورت افزایش درآمدهای عمومی تامین مالی شود. بر این اساس و مطابق با سیاست‌های کلی برنامه هفتم، به منظور واقعی‌سازی منابع و مصارف دولت و اجتناب از کسری بودجه و تامین هزینه‌های جاری دولت از محل درآمدهای پایدار، سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری سازمان امور مالیاتی، گمرک و سایر دستگاه‌های مسئول وصول درآمدهای دولتی، در اجرای اصل فوق برنامه‌ریزی لازم را انجام خواهد داد.

۶-۲- تعیین نحوه توزیع تسهیلات بانکی تکلیفی مندرج در قوانین بودجه سنواتی

در راستای جهت‌دهی به نقدینگی و اعتبارات بانکی مطابق با سیاست‌های کلی برنامه هفتم و در راستای افزایش اثربخشی و اصابت دقیق تسهیلات تکلیفی بانکی به اهداف سیاستی این تسهیلات و نیز با هدف جلوگیری از تحمیل بار مالی مازاد بر شبکه بانکی، سازمان برنامه و بودجه با همکاری بانک مرکزی و

شماره: ۱۰۹۵۷۷

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۲

ساعت: .....

موقعیت بندی: .....

فوریت: .....

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

وزارت امور اقتصادی و دارایی و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط، سقف و توزیع کلی تسهیلات تکلیفی بانکی مندرج در قوانین سنوات گذشته را تعیین و در بودجه سال ۱۴۰۳ درج می‌نماید.

۷-۲- طراحی سازوکارهای انگیزی برای مولدسازی دارایی‌ها

با هدف تعیین تکلیف طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام و جهت برآورد واقعی از منابع بودجه عمومی و نیز افزایش انگیزه دستگاه‌های اجرایی در مولدسازی دارایی‌های دولت، مشوق‌های مناسب برای مولدسازی پیش‌بینی خواهد شد.

۸-۲- افزایش سهم مشارکت عمومی - خصوصی در تأمین مالی طرح‌های تملک دارایی‌های

سرمایه‌ای

به‌منظور مشارکت دادن بخش خصوصی و عمومی غیردولتی در طرح‌های عمرانی انتفاعی و تحرک بخشی به اجرای طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای و تسریع در بهره‌برداری از طرح‌های نیمه‌تمام دولتی با استفاده از ظرفیت بخش خصوصی، مشوق‌ها و تمهیدات لازم برای افزایش سهم مشارکت عمومی - خصوصی پیش‌بینی خواهد شد.

۹-۲- افزایش انضباط مالی و اجتناب از کسری بودجه

به منظور ایجاد ثبات در اقتصاد و مدیریت مصارف دولت و افزایش انضباط مالی و قاعده‌مندی و پیش‌بینی پذیرکردن مالیه عمومی، دستگاه‌های اجرایی مکلفند تمامی تکالیف قانونی متضمن بار مالی و اولویت‌بندی پیشنهادی آن‌ها را احصا و همراه با بودجه پیشنهادی به سازمان برنامه و بودجه کشور جهت اولویت‌بندی و تلفیق ارسال نمایند.

۱۰-۲- هم‌افزایی برنامه‌های ملی و استانی

به منظور ایجاد هماهنگی و هم‌سوسازی فعالیت‌ها و برنامه‌های دستگاه سیاستگذار ملی و دستگاه‌های استانی، برش استانی تمام برنامه‌های ملی و برش برنامه‌های بودجه استانی در بودجه ۱۴۰۳ ارائه می‌شود. بر این اساس سازمان برنامه و بودجه کشور، تقسیم کار ملی بصورت دستگاهی و استانی را انجام می‌دهد تا سهم هر یک از دستگاه‌ها و استان‌ها در تحقق جهت‌گیری‌های فوق تعیین شود. به دستگاه‌های اجرایی و استان‌ها اختیارات کافی تفویض می‌شود تا منابع مورد نیاز برای تحقق اهداف فوق را تجهیز نمایند و دستگاه‌های اجرایی از همه ظرفیت‌ها برای تحقق جهت‌گیری‌های بودجه استفاده نمایند.

شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان مکلف به نظارت بر پیشرفت طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای در استان می‌باشد. همچنین به منظور رفع عدم تعادل‌های منطقه‌ای موجود، دستگاه‌های سیاست‌گذار مکلفند نسبت به ارائه برش استانی برنامه‌های ملی اقدام نمایند. علاوه بر این، توسعه متوازن لایه‌های شبکه ملی اطلاعات منجر به تسهیل و تسریع دسترسی آحاد جامعه به داده‌ها و اطلاعات کشور و خدمات الکترونیکی دولت خواهد شد.

۱۱-۲- کاهش عدم تعادل‌های سرزمینی بر مبنای اولویت‌های منطقه‌ای

با عنایت به این که توسعه غیرمتوازن در دهه‌های گذشته موجب مواجهه کشور با نابرابری‌های متعدد منطقه‌ای شده است، بودجه در سال ۱۴۰۳ با هدف کاهش عدم تعادل‌های سرزمینی و بر مبنای اسناد آمایش سرزمین و اولویت‌های توسعه منطقه‌ای تنظیم خواهد شد. همچنین در جهت افزایش شفافیت بودجه استانی، بودجه استان‌ها به صورت برنامه محور تنظیم خواهد شد. شوراهای برنامه‌ریزی استان مکلفند نسبت به ارائه برش برنامه‌محور بودجه استان در چارچوب اعلامی سازمان اقدام نمایند.

۱۲-۲- توسعه نظام حمایتی یکپارچه و فراگیر

براساس سیاست‌های کلی برنامه هفتم و به‌منظور استقرار نظام جامع تأمین اجتماعی مشتمل بر حوزه‌های امدادی، حمایتی و بیمه‌ای در سطوح پایه، مازاد و مکمل برای ارائه عادلانه خدمات، در بودجه ۱۴۰۳ تلاش می‌شود موضوع تجمیع و یکپارچه‌سازی انواع یارانه‌ها و تخصیص مستقیم به مردم در قالب نظام حمایتی یکپارچه، فراگیر، مشروط و زمان‌دار برای تضمین حداقل معیشت جامعه هدف مورد توجه قرار گیرد به نحوی که منابع پراکنده و گسترده یارانه‌ای موجود، به صورت هدفمند و مستقیم به ذینفعان اصلی برسد. بدین منظور پیگیری پیشرفت پروژه نظام یکپارچه مالیات و تأمین اجتماعی، توجه به معیشت مردم بخصوص اقشار کم درآمد مبتنی بر آزمون وسع و ارائه بسته معیشتی به صورت یارانه نقدی یا کالا برگ الکترونیک به اقشار هدف، الزام دستگاه‌های اجرایی به استفاده از پنجره واحد خدمات حمایتی برای انجام هرگونه حمایت نقدی و غیرنقدی و توسعه بیمه پایه سلامت و گسترش برنامه حمایتی درمان برای اقشار نیازمند تا حد امکان در دستور کار قرار خواهد گرفت.